

Motion till riksdagen

1989/90:A448

av Bo Holmberg m.fl. (s)

Förändringar av regionalpolitiken i skogslänen

Regeringen har successivt utvecklat regionalpolitiken. Under senare år har åtgärderna alltmer inriktats på förbättringar i infrastrukturen, dvs. högre utbildning, teknikspridning, kommunikationer m.m.

Den regionalpolitiska utredningen har pekat på både brister och nya möjligheter i det regionala utvecklingsarbetet. Det finns också en växande opinion för en förstärkt regionalpolitik. Mot den bakgrunden är det positivt att regeringen förbereder en regionalpolitisk proposition 1990. Vi vill i den här motionen peka på behovet av några principiellt viktiga förändringar i regionalpolitiken.

Förbättrat beslutsunderlag

Beslutsunderlaget behöver förbättras inom länsplaneringen och hos de myndigheter som centralt har regionalpolitiska uppgifter. Här behöver också statistiken utvecklas.

Man behöver t.ex. skilja mellan strukturella och regionalpolitiska problem. Lokaliseringsstöd och stödområdesindelningen bör finnas för att lösa regionala och inte strukturella problem. Det saknas också viktiga fakta som t.ex. kan beskriva länsvisa utbyggnader och jämförelser inom kommunikationsområdet. Hur är det med målet om likvärdiga förutsättningar i infrastrukturen? Sådana fakta borde ligga till grund för fördelningen av investeringar i infrastrukturen.

Brister i det regionalpolitiska beslutsunderlaget omfattar också storstadstillsväxtens för- och nackdelar. Stockholm har inte Europa-storstädernas problem. Men löneglidning, markpriser, boendepriiser driver upp kostnaderna i ekonomin. Samtidigt brottas Stockholm med stora miljöproblem, bl.a. på grund av trafiken.

Den snabba tillsväxten i Stockholmsregionen drabbar negativt företagen i form av merkostnader, ekonomin genom kostnadsstegringar och människorna i form av sämre miljö och köer till bostäder och barnomsorg.

Under de senaste åren har näringslivet i vårt land haft en stark tillsväxt. Expansionen har varit koncentrerad till Stockholmsregionen och ett fåtal andra områden. Den extrema obalansen i nuvarande utveckling kan leda till kännbara sysselsättningsproblem, främst inom skogslänen, när konjunkturen viker eller om nya strukturproblem dyker upp inom industrin.

I det förbättrade beslutsunderlaget bör också ingå att utveckla den officiella statistiken. Statistiska centralbyrån (SCB) påpekar att man inte har några särskilda anslag för området regionalpolitik. Det saknas också en regional dimension i statistiken. Detta är givetvis till nackdel för de politiska besluten. Vidare behövs regional statistik för utvärderingar och förändringar över tiden.

SCB pekar på följande områden för en regional statistik:

- geografisk utveckling av befolkning, sysselsättning och näringsliv,
- geografiska beskrivningar av människornas levnadsbetingelser,
- regionala räkenskaper i den ekonomiska utvecklingen.

Åtgärder för balanserad utveckling

Det är sannolikt så att en balanserad fördelning av tillväxten inom landet skulle leda till en bättre hushållning med landets resurser, ekonomi och miljö. Det skulle också leda till en rättvisare fördelning av välfärdens service till medborgarna. De senaste årens utveckling har ytterligare understrukt behovet av en stark regionalpolitik. Tillväxten och överhettningen i Stockholmsregionen behöver dämpas och avledas till andra regioner.

Därför behövs fortsatta satsningar på den s.k. infrastrukturen. Här har det skett en koncentration av investeringar till Stockholmsregionen. Andra regioner i skogslänen och övriga delar av landet har fått stå tillbaka för satsningarna i Stockholm. Det är angeläget att den trenden bryts och att satsningarna i infrastrukturen blir rättvist fördelade i syfte att uppnå regional balans.

En annan angelägen regionalpolitisk åtgärd är att vidta åtgärder som motverkar överetableringen i Stockholmsregionen. Det gäller främst inom tjänstesektorn – både den privata och offentliga. Här kan utlokaliseringar göras. Olika former av ekonomiska begränsningar måste också kunna övervägas, t.ex. regionala arbetsgivaravgifter, miljöavgifter eller särskild fastighetsskatt.

Fortsatta satsningar på utbildning, teknikspridning och kunskapsuppbyggnad är ett annat verksamt regionalpolitiskt instrument. Här finns goda exempel att utveckla och sprida över landet.

Utlokalisering av statlig verksamhet

Den utlokalisering av statliga verk, som gjordes under 1970-talet, har i huvudsak varit positiv för verksamheten. Den har därtill betytt mycket för de orter och regioner som fick del av utlokaliseringen. Både den statliga verksamheten och regionalpolitiken gynnades.

Den fortsatta regionalpolitiken måste kunna innefatta en strategi för utlokalisering av statlig verksamhet. Det finns utredningsarbete och erfarenheter att tillvarata. Det är mest en fråga om strategi och politisk vilja.

Strategin bör dels omfatta en decentralisering inom statsförvaltningen och hos affärsverken, dels en utlokalisering av delar alternativt hela verk/myndigheter.

Affärsverkens regionalpolitiska ansvar

Affärsverken har regeringens och riksdagens uppgift att både fullgöra sina uppgifter effektivt och att ge likvärdig basal service över hela landet. Människor och företag skall oavsett boende eller verksamhetsort garanteras likvärdig service inom post, tele, vägar och kommunikationer. Affärsverken omfattas därför också av ett regionalpolitiskt ansvar.

Bland befolkningen i skogslänen finns ett missnöje med affärsverken. Man tycker inte att verken tar sitt regionalpolitiska ansvar. Motsvarande kritik finns också ute i kommunerna.

Affärsverken bör få uppgiften att redovisa hur investeringar och service är fördelas i landet. Redovisningen är här klart bristfällig. Den målstyrning som nu utvecklas är bra, men måste kombineras med mätsystem. Då kan regeringens och riksdagens regionalpolitiska mål följas upp och bättre styras.

Samordnad offentlig service

Samordnad offentlig service behöver bli ett nytt inslag i regionalpolitiken. Service har i onödan försvunnit från utsatta orter i skogslänen på grund av sektorstänkandet i den offentliga förvaltningen. Statens olika myndigheter gör sina bedömningar, landstingen ser frågorna i sitt regionala perspektiv och kommunerna gör sina prioriteringar.

Försök med samordning mellan olika myndigheter har med framgång prövats i olika delar av Norrland. Glesbygdsdelegationen har stött flera projekt och redovisar positiva erfarenheter. Erfarenheterna är så goda att generella förändringar kan åstadkommas i Norrland och då främst i inlandet.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förändringar av regionalpolitiken i skogslänen.

Stockholm den 25 januari 1990

Bo Holmberg (s)

Ove Karlsson (s)

Axel Andersson (s)

Nils-Olof Gustafsson (s)

Sten-Ove Sundström (s)

Inger Hestvik (s)

Britta Sundin (s)

Roland Brännström (s)

Magnus Persson (s)